

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора

ВИСОКОПІЛЬСЬКОГО ЛІЦЕЮ

ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ

ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

_____ 2023 року № _____

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
ВИСОКОПІЛЬСЬКОГО ЛІЦЕЮ
ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
на 2023/2024 навчальний рік

с. Високопілля, 2023

№ з/ п	Зміст	Сторінки
1.	Пояснювальна записка	3
2.	Розділ 1. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою	8
3.	Розділ 2. Загальний обсяг навчального навантаження	12
4.	Розділ 3. Навчальний план та його обґрунтування	14
5.	Розділ 4. Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм	22
6.	Розділ 5. Опис форм організації освітнього процесу	29
7.	Розділ 6. Опис інструментарію оцінювання	32
8.	Розділ 7. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми	53

Пояснювальна записка

ВИСОКОПІЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ – це заклад освіти, що забезпечує потребу громадян у загальній середній освіті.

Режим роботи закладу п'ятиденний.

Початок навчальних занять для здобувачів освіти:

- 1-4 класів о 8.40 – 8.55 - ранкові зустрічі;
- 5-11 класів о 9.00 годині.

Між уроками проводяться перерви по 10 хвилин та дві великі перерви по 20 хвилин.

Тривалість уроку становить:

- у 1 класі – 35 хвилин;
- у 2-4 класах – 40 хвилин;
- у 5-11 класах – 45 хвилин.

Навчання здобувачів освіти здійснюється українською мовою.

Тип закладу – ліцей з початковою школою та гімназією.

Кількість класів – 11.

При формуванні освітньої програми враховано вимоги Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (із змінами), Закону України «Про повну загальну середню освіту» від 16.02.2020 р. № 463-IX (із змінами), Постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 року № 87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти», (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 688 від 24.07.2019 та № 898 від 30.09.2020); Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ № 538 від 07.08.2013 та № 143 від 26.02.2020), а також типовими освітніми програмами, розробленими на їх основі та затвердженими наказами МОН України від 12.08.2022 № 743-22 (1-2, 3-4 класи); від 19.02.2021 № 235 (5-6 класи); від 20.04.2018 № 405 (7-9 класи); від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464) (10-11 класи).

Основною метою діяльності закладу є безперервний процес виявлення і розвитку здібностей кожної дитини, формуванню духовно багатой, фізично розвиненої, творчо мислячої, конкурентоспроможної особистості – громадянина України.

Головними завданнями закладу є:

- забезпечення умов для якісного надання освітніх послуг шляхом тісної взаємодії в системі «здобувачі освіти - батьки здобувачів освіти - педагоги»;
- створення сприятливого освітнього середовища на основі демократизації, гуманізації, співпраці, співтворчості, спрямоване на зміцнення здоров'я дітей, створення умов для фізичного розвитку, соціальної адаптації, духовного зростання;
- орієнтувати внутрішній світ дитини на збагачення індивідуального досвіду, самопізнання, самооцінки, саморозвитку, самовизначенні, самореалізації.

Заклад несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

На випадок карантину, надзвичайної ситуації чи надзвичайного стану для виконання навчального плану, навчальних програм із предметів можуть застосовуватися такі форми організації освітнього процесу:

- дистанційне навчання (використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах),
- змішане навчання,
- відпрацювання і, як виняток, ущільнення.

Призначення закладу та засіб його реалізації

Призначення закладу - реалізація права дитини на здобуття повної загальної освіти, її фізичний, розумовий і духовний розвиток, соціальну адаптацію та готовність продовжувати освіту на подальших етапах.

Основними засобами реалізації призначення закладу загальної середньої освіти на сучасному етапі є:

- створення комфортних умов для роботи учнів і вчителів;
- наявність та оснащення комп'ютерного кабінету, робочих місць у класних кімнатах;
- локальна мережа Інтернет;
- комплексне методичне забезпечення для реалізації індивідуального та диференційованого підходів;
- матеріали для вимірювання стандартів освіти (тести, диктанти, контрольні твори);

- медико-психологічний супровід освітнього процесу;
- організація роботи щодо дотримання правил техніки безпеки;
- забезпечення доступності освіти для дітей з обмеженими фізичними можливостями;
- надання якісної освіти;
- забезпечення прав учасників освітнього процесу.

У відповідності до чинного законодавства заклад загальної середньої освіти здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти:

рівні освіти

- початкова освіта:
 - перший цикл початкової освіти – адаптаційно-ігровий (1-2 роки навчання);
 - другий цикл початкової освіти - основний (3-4 роки навчання);
- базова середня освіта:
 - перший цикл базової середньої освіти – адаптаційний (5-6 роки навчання);
 - другий цикл базової – базове предметне навчання (7-9 роки навчання);
- профільна середня освіта:
 - перший цикл профільної середньої освіти – профільно-адаптаційний (10 рік навчання).
 - другий цикл профільної – профільний (11-12 роки навчання).

Основним засобом реалізації призначення закладу загальної середньої освіти є засвоєння здобувачами освіти обов’язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. А саме:

- уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- поглиблене вивчення окремих предметів;
- надання учням можливості вибору профілю навчання;
- інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності.

Освітні програми, реалізовані в закладі спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;

- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Освітня програма закладу

окреслює:

- підходи до планування й організації закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом;

визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення, які подані в рамках навчальних планів;
- очікувані результати навчання здобувачів освіти;
- пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному вебсайті МОН;
- форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією освітньою програмою;

спрямована на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;
- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;

- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

Досягнення мети, тим самим призначення закладу, забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, визначених Законом України «Про освіту»:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність;
- підприємливість та фінансова грамотність;
- інші компетентності, передбачені Державним стандартом освіти.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Розділ 1.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

ВИСОКОПІЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ здійснює освітній процес відповідно до рівнів загальноосвітніх програм трьох ступенів освіти.

Початкова освіта

– це перший ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»).

Тривалість навчального року у початковій школі становить 34 робочі тижні (без урахування канікулярних і святкових днів).

Базова загальна середня освіта

- це другий ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою базової загальної середньої освіти є формування ключових компетентностей, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти: уміння вчитися, спілкуватися державною, рідною та іноземними мовами, математична і базові компетентності в галузі природознавства і техніки, інформаційно-комунікаційна, соціальна, громадянська, загальнокультурна, підприємницька і здоров'язбережувальна компетентності, готовність до вибору професії і реалізації шляхів подальшої освіти, що забезпечується інваріантною та варіативною складовою навчального плану, поглибленим вивченням окремих предметів за вибором учнів.

Вимоги до осіб, які можуть розпочати здобуття базової середньої освіти

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про здобуття початкової освіти).

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань з навчальних предметів.

Протокол оцінювання рівня навчальних досягнень складається за формою згідно з додатком 2 до Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 12 січня 2016 року № 8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314.

Повна загальна середня освіта

– це третій ступінь повної загальної середньої освіти, який відповідає третьому рівню Національної рамки кваліфікацій.

Метою повної загальної середньої освіти є досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі спрямовані на формування соціально активного, готового брати участь у вирішенні питань збереження довкілля, розвитку соціуму відповідального члена громади і суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.

Досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, забезпечується профільним навчанням. Профільність є ефективним засобом диференціації навчання, вона має на меті забезпечити більш глибоку підготовку старшокласників у тій галузі знань і діяльності, до яких у них сформувались стійкі інтереси і здібності.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти.

Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Інклюзивне навчання

- система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахуванні багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників.

Метою інклюзивного навчання є реалізація права дітей з особливими освітніми потребами на освіту, їх соціалізація та інтеграція у суспільство, залучення сім'ї до участі в освітньому процесі.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової, базової середньої та профільної середньої освіти за інших умов.

Перед закладом поставлені такі цілі освітнього процесу:

- забезпечення засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
- гарантована доступність освітніх програм усіх рівнів;
- створення основ для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
- формування позитивної мотивації учнів до навчальної діяльності;
- забезпечення соціально-педагогічних відносин, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
- проведення атестації та сертифікації педагогів;
- цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази закладу.

Основні засоби реалізації цілей:

- створення умов для надання якісної освіти шляхом упровадження в освітній процес педагогічних інновацій і технологій;
- забезпечення рівних можливостей у здобутті якісної освіти;
- дотримання державних стандартів освіти;

- створення умов для інтелектуального самовдосконалення молоді, творчого розвитку особистості;
- удосконалення системи формування здорового способу життя учасників освітнього процесу;
- забезпечення реалізації права на освіту дітей з особливими потребами.

При наборі дітей до 1 класу (I ступінь навчання)

батьки (законні представники), надають:

- заяву (встановленого зразка) одного з батьків (законних представників) на ім'я директора про зарахування дитини до закладу;
- копію свідоцтва про народження дитини;
- згода на обробку персональних даних;
- медичні документи про допуск учня до дитячого колективу (довідка встановленого зразка) та карту щеплень;

При зарахуванні учнів протягом навчального року на усі ступені навчання

батьки (законні представники), надають:

- заяву (встановленого зразка) одного з батьків (законних представників) на ім'я директора про зарахування дитини до закладу;
- копію свідоцтва про народження дитини;
- згода на обробку персональних даних;
- медичні документи та карту щеплень;
- особову справу з попереднього місця навчання.

Для зарахування учнів до 10-ого класу (III ступінь навчання)

/незалежно від їх місця проживання/ необхідні такі документи:

- заява батьків учня;
- згода на обробку персональних даних;
- копія паспорта у формі ID – картки;
- копія свідоцтва про базову освіту;
- медична довідка /картка/ про стан здоров'я учня встановленого зразка, карта щеплень.

Всіх учнів та їх батьків (законних представників) адміністрація закладу обов'язково знайомить із Статутом ліцею, іншими розпорядчими та нормативними положеннями, що діють у закладі.

Розділ 2.

Загальний обсяг навчального навантаження

для учнів 1-11-х класів закладу складає:

- для 1-го класу – 805 годин/навчальний рік;
- для 2-го класу – 875 годин/навчальний рік;
- для 3-го класу – 910 годин/навчальний рік;
- для 4-го класу – 910 годин/навчальний рік;
- для 5-го класу – 1085 годин/навчальний рік (таблиця 1);
- для 6-го класу – 1190 годин/навчальний рік (таблиця 1);
- для 7-го класу – 1172,5 годин/навчальний рік;
- для 8-го класу – 1207,5 годин/навчальний рік;
- для 9-го класу – 1260 годин/навчальний рік;
- для 10-го класу – 1330 годин/навчальний рік;
- для 11-го класу – 1330 годин/навчальний рік.

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані вимоги Санітарного регламенту:

- у 1 класі – 35 хвилин,
- 2-4 класах – 40 хвилин,
- 5-11 класах – 45 хвилин.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту»: не менше 5 осіб і не більше 24 (початкова освіта) та 30 (базова чи профільна освіта) (ст. 12), а інтегровані курси можуть ділитися на три групи не менше 8 осіб.

Загальний обсяг річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5-6 класи) згідно з типовим планом наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас		
		Рекомендоване *	Мінімальне *	Максимальне *	Рекомендоване *	Мінімальне*	Максимальне *
Мовно-літературна **	На тиждень	11	10	13	11	10	13
	На рік	385	350	455	385	350	455
Математична	На тиждень	5	4	6	5	4	6
	На рік	175	140	210	175	140	210
Природнича	На тиждень	2	1,5	3	4	2	5
	На рік	70	52,5	105	140	70	175
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	1,5	1	3	1,5	1	3
	На рік	52,5	35	105	52,5	35	105
Громадянська та історична	На тиждень	1	1	2	2	1,5	3
	На рік	35	35	70	70	52,5	105
Технологічна	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Інформатична	На тиждень	1,5	1	2	1,5	1	2
	На рік	52,5	35	70	52,5	35	70
Мистецька	На тиждень	2	1	3	2	1	3
	На рік	70	35	105	70	35	105
Фізична культура***	На тиждень	3	3	3	3	3	3
	На рік	105	105	105	105	105	105
Усього	На тиждень	29			32		
	На рік	1015			1120		
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2			2		
	На рік	70			70		
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31			34		
	На рік	1085			1190		
Гранично допустиме навантаження учнів****	На тиждень	28			31		
	На рік	980			1085		

Розділ 3.

Навчальний план та його обґрунтування

Відповідно до чинного законодавства організація освітнього процесу в освітньому закладі регламентується навчальним планом.

Навчальний план на 2023/2024 навчальний рік складений відповідно:

- **для 1- 2 класів** – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня, розробленою під керівництвом О. Я. Савченко, затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 (таблиця 2);
- **для 3-4 класів** – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти I ступеня, розробленою під керівництвом О. Я. Савченко, затвердженої наказом МОН України від 12.08.2022 № 743-22 (таблиця 3);
- **для 5-6 класів** – за Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженою наказом МОН України від 19.02.2021 № 235 (таблиця 4);
- **для 7 - 9 класів** – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта), затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 405 (таблиця 5);
- **для 10 - 11 класів** – за Типовою освітньою програмою закладів загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта), затвердженою наказом МОН України від 20.04.2018 № 408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 № 1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020 № 464) (таблиця 6).

Відповідно до статті 9 Закону України «Про освіту», інструктивно-методичних рекомендацій МОН України щодо організації освітнього процесу та викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти, рішень військово-цивільної адміністрації Богодухівського району та батьків, освітній процес у **ВИСОКОПІЛЬСЬКОМУ ЛІЦЕЇ** організовується у безпечному освітньому середовищі.

Форма організації освітнього процесу в ліцеї може змінюватися впродовж навчального року в залежності від безпекової ситуації в населеному пункті.

Для виконання навчального плану, навчальних програм із предметів можуть використовуватися такі форми навчання:

- очна (денна);
- дистанційне навчання (використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах за допомогою платформи Google);
- змішане навчання;
- відпрацювання і, як виняток, ущільнення.

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальний план включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні, та варіативну складову. Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначена закладом, з урахуванням особливостей організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, особливостей регіону, рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- збільшення годин на вивчення окремих предметів;
- упровадження курсів за вибором;
- факультативні курси та індивідуальні консультації/групові заняття.

Гранична наповнюваність класів не перевищує встановлених, відповідно до Закону України «Про повну загальну середню освіту», норм.

Навчальний план зорієнтований на роботу закладу за 5-денним навчальними тижнем.

НАВЧАЛЬНІ ПЛАНИ

**Навчальний план
для 1-2 класів початкової школи
(розподіл тижневого навантаження)**

Назва освітньої галузі (предмета) Класи	Кількість годин на тиждень у класах		
	1 кл.	2 кл.	Разом
Інваріантний складник			
Мовно-літературна, у тому числі:	9	10	19
Українська мова та література	7	7	
Іноземна мова (англійська)	2	3	
Математична (математика)	4	4	8
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, соціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3	6
Технологічна (дизайн і технології)	1	2	3
Інформатична (інформатика)			
Мистецька (мистецтво)	2	2	4
Фізкультурна (фізична культура)*	3	3	6
Усього	22	24	46
Варіативний складник			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Загальнорічна кількість навчальних годин	23	25	48
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	20/700	22/770	42/1470

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

**Навчальний план
для 3-4 класів початкової школи
(розподіл тижневого навантаження)**

Назва освітньої галузі (предмета) Класи	Кількість годин на тиждень у класах		
	3 кл.	4 кл.	Разом
Інваріантний складник			
Мовно-літературна, у тому числі:	10	10	20
Українська мова та література	7	7	
Іноземна мова (англійська)	3	3	
Математична (математика)	5	5	10
Я досліджую світ (природнича, громадянська й історична, оціальна, здоров'язбережувальна галузі)	3	3	6
Технологічна (дизайн і технології)	1	1	4
Інформатична (інформатика)	1	1	
Мистецька (мистецтво)	2	2	4
Фізкультурна (фізична культура)*	3	3	6
Усього	25	25	50
Варіативний складник			
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	1	1	2
Загальнорічна кількість навчальних годин	26	26	52
Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня	23/805	23/805	46/1610

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

**Навчальний план
для 5-6 класів основної школи
(розподіл тижневого навантаження)**

Назва освітньої галузі		Кількість годин на тиждень у класах	
		5 клас	6 клас
Мовно-літературна	Українська мова	4	4
	Українська література	2	2
	Зарубіжна література	1,5	1,5
	Англійська мова	3,5	3,5
Математична	Математика	5	5
Природнича	Інтегрований курс «Пізнаємо природу»	2	2
	Географія	-	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут»	1	1
	Етика	0,5	0,5
Громадянська та історична	Вступ до історії України та громадянської освіти	1	-
	Історія України. Всесвітня історія	-	2
Інформатична	Інформатика	1,5	1,5
Технологічна	Технології	2	2
Мистецька	Інтегрований курс «Мистецтво»	2	2
Фізична культура	Фізична культура	3	3
Усього		26+3	29+3
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		2	2
Загальнорічна кількість	на тиждень	31	34
навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на рік	1085	1190
Гранично допустиме річне навантаження учнів		28/980	31/1085

*Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

Навчальний план
для 7-9 класів закладу загальної середньої освіти
з українською мовою навчання

Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах		
		7 кл.	8 кл.	9 кл.
Мови і літератури	Українська мова	2,5	2	2
	Українська література	2	2	2
	Англійська мова	3	3	3
	Зарубіжна література	2	2	2
Суспільствознавство	Історія	1	1,5	1,5
	Всесвітня історія	1	1	1
	Основи правознавства	-	-	1
Мистецтво	Музичне мистецтво	1	-	-
	Образотворче мистецтво	1	-	-
	Мистецтво	-	1	1
Математика	Математика	-	-	-
	Алгебра	2	2	2
	Геометрія	2	2	2
Природознавство	Біологія	2	2	2
	Географія	2	2	1,5
	Фізика	2	2	3
	Хімія	1,5	2	2
Технології	Трудове навчання	1	1	1
	Інформатика	1	2	2
Здоров'я і фізична культура	Основи здоров'я	1	1	1
	Фізична культура*	3	3	3
Разом		28+3	28,5+3	30+3
Додатковий час на навчальні предмети, факультативи, індивідуальні заняття та консультації		2,5	3	3
Гранично допустиме навчальне навантаження		32	33	33
Всього (без урахування поділу класів на групи)		33,5	34,5	36

*Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів, але обов'язково фінансуються.

**Навчальний план
для 10-11 класів закладу загальної середньої освіти**

Предмети	Кількість годин на тиждень у класах	
	10	11
Базові предмети¹	27	26
Українська мова	2	2
Українська література	2	2
Зарубіжна література	1	1
Іноземна мова ²	2	2
Історія України	1,5	1,5
Всесвітня історія	1	1
Громадянська освіта	2	0
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3	3
Біологія і екологія	2	2
Географія	1,5	1
Фізика і астрономія	3	4
Хімія	1,5	2
Фізична культура ⁴	3	3
Захист України	1,5	1,5
Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)	3	3
Додаткові години¹ на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття	8	9
Гранично допустиме тижневе навантаження на учня	33	33
Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)	38	38

¹ У дужках подано кількість годин для закладів освіти з навчанням мовою корінного народу, національної меншини.

² За наявності належних умов заклад освіти може збільшувати кількість годин на вивчення іноземної мови, використовуючи додаткові години.

³ Мова і література корінного народу, національної меншини входить до базових предметів лише для закладів освіти з навчанням мовою, корінного народу, національної меншини. В інших закладах освіти цей предмет може обиратися за потреби самим учнем за рахунок додаткових годин.

⁴ Години фізичної культури не входять до гранично допустимого тижневого навантаження на учня.

Орієнтовна кількість навчальних годин для профільних предметів

Профільний предмет	Кількість годин на тиждень
	10 клас
Українська мова	4
Українська література	4
Зарубіжна література	3
Іноземна мова	5
Друга іноземна мова	3
Мова і література корінного народу, національної меншини	5
Історія України	3
Всесвітня історія	3
Правознавство	3
Економіка	3
Алгебра	6
Геометрія	3
Фізика і астрономія	6
Біологія і екологія	5
Хімія	4
Географія	5
Інформатика	5
Технології	6
Мистецтво	5
Фізична культура	6
Захист України	5

Розділ 4.

Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм

Таблиця 8

Перелік навчальних програм

для учнів закладів загальної середньої освіти I ступеня

- 1-2 класи: затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22;
- 3-4 класи: затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22

№ п/ п	Назва навчальної програми
1.	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 1–2 класи
2.	Типова освітня програма розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 3–4 класи
3.	Іноземні мови. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 1– 2 класи
4.	Іноземні мови. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти 3– 4 класи

**Перелік модельних навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (5-6 класи)
(затверджені наказом МОН від 12.07.2021 № 795)**

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор(и)
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	Модельна навчальна програма «Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти;	Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В. П., Плівачук К. В., Попова Т. Д.
	модельна навчальна програма «Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти;	Архипова В. П., Січкач С. І., Шило С.Б.
	Модельна навчальна програма «Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О. М., Ісаєва О.О., Клименко Ж. В., Мацевко-Бекерська Л. В., Юлдашева Л. П., Рудніцька Н. П., Туряниця В. Г., Тіхоненко С. О., Вітко М. І., Джангобекова Т.А.
Мовно-літерату рна (іншомовна освіта)	Модельна навчальна програма «Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б.,

		Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М.
Математична	Модельна навчальна програма «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Істер О. С.
Природнича	Модельна навчальна програма «Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)»для закладів загальної середньої освіти	Біда Д. Д., Гільберг Т. Г., Колісник Я. І.
	Модельна навчальна програма «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Запотоцький С. П., Карпюк Г. І., Гладковський Р. В., Довгань А. І., Совенко В. В., Даценко Л. М., Назаренко Т. Г., Гільберг Т. Г., Савчук І. Г., Нікитчук А. В., Яценко В. С., Довгань Г. Д., Грома В. Д., Горовий О. В.
Громадянська та історична освіта	* Модельна навчальна програма «Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	Гісем О. В., Мартинюк О. О.
Соціальна та здоров'язбережна	Модельна навчальна програма «Здоров'я, безпека та добробут» 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти;	Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Лаврентьева І. В., Хомич О. Л. Пометун О. І.,

	Модельна навчальна програма «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ремех Т. О., Кришмарел В. Ю.
Технологічна	Модельна навчальна програма «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти - для дівчат	Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С, Приходько Ю. М.
Інформатична	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ривкінд Й. Я., Лисенко Т. І., Чернікова Л. А., Шакотько В. В.
Мистецька	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів	Масол Л. М., Просіна О. В.
Фізична культура	* Модельна навчальна програма «Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О. С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. та інші

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти II ступеня (7-9 класи)
(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804)**

№ п/п	Назва навчальної програми
1	Українська мова
2	Українська література
3	Біологія
4	Всесвітня історія
5	Географія
6	Зарубіжна література
7	Інформатика
8	Історія України*
9	Математика
10	Мистецтво
11	Основи здоров'я
12	Природознавство
13	Трудове навчання
14	Фізика
15	Фізична культура*
16	Хімія
17	Іноземні мови

* Програму з історії України затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 № 236

* Програму з фізичної культури затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698

Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти III ступеня (10-11 класи)
(затверджені наказами МОН від 23.10.2017 № 1407 та від 24.11.2017 № 1539)

№ п/п	Назва навчальної програми	Рівень вивчення
1.	Українська мова	Профільний рівень
2.	Біологія і екологія	Рівень стандарту
3.	Всесвітня історія*	Рівень стандарту
4.	Географія	Рівень стандарту
5.	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Рівень стандарту
6.	Зарубіжна література	Рівень стандарту
7.	Захист України*	Рівень стандарту
8.	Інформатика	Рівень стандарту
9.	Історія України*	Рівень стандарту
10.	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Рівень стандарту
11.	Технології	Рівень стандарту
12.	Українська література	Профільний рівень
13.	Фізика (авторський колектив під керівництвом Локтева В. М.)	Рівень стандарту
14.	Астрономія (авторський колектив під керівництвом Яцків Я. Я.)	Рівень стандарту
15.	Фізична культура	Рівень стандарту
16.	Хімія	Рівень стандарту
17.	Іноземні мови	Рівень стандарту

Програму з історії України та всесвітньої історії затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 21.02.2019 № 236

* Навчальну програму з предмета «Захист України» затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 04.11.2020 № 1377

**Перелік навчальних програм
ВИСОКОПІЛЬСЬКОГО ЛІЦЕЮ ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
для вивчення предметів варіативної складової у 1-11 класах у
2023/2024 навчальному році
(протокол № 1 від 25.03.2021 вченої ради
КВНЗ Харківська академія неперервної освіти)**

№ з/п	Назва навчального предмета	Клас
1	Харківщинознавство	8 9
2	Українознавство	7 8 9
3	Готуємося до ЗНО	10 11

Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес у закладі організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Форми організації освітнього процесу

для учнів 1-4 класів:

основними формами організації освітнього процесу є:

- різні типи навчальних занять,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Вищезазначені типи занять дають можливість організувати навчальну діяльність таким чином, щоб вона приносила радість, а дитина стала активним учасником процесу засвоєння знань. Це забезпечує і пізнавальний інтерес, і задоволення від процесу та результату навчання, і моральний, психологічний комфорт, і відчуття особистісного успіху.

для учнів 5-11 класів:

у рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем та його батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником та підписується батьками.

Форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути:

- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- уроки-семінари,
- конференції,
- форуми,
- спектаклі,
- брифінги,
- квести,
- інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими),
- інтегровані уроки,
- прес-конференції;
- захист навчальних проєктів;
- проблемний урок,
- відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей крім уроку проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття - це така форма організації, в якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів з метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, за виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також

можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Можливо проводити заняття в малих групах, бригадах і ланках (у тому числі робота учнів у парах змінного складу) за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

На початку вересня буде проведено **діагностичне вивчення рівня знань та коригуюче навчання** учнів 2-11 класів за темами навчальних програм попереднього навчального року. Передбачено в календарно-тематичних планах зазначити уроки повторення (за курс попереднього навчального року), уроки на свіжому повітрі (форма, тип, вид - за вибором вчителя), уроки узагальнення та систематизації знань наприкінці кожного навчального семестру.

У разі продовження строку дії воєнного стану в Україні чи посилення карантинних обмежень, в структурі 2023/2024 навчального року можливі зміни (за рішенням педради) термінів й дат семестрів/канікул, форми навчання.

Інші освітні компоненти

(за рішенням закладу загальної середньої освіти)

Відповідно до запиту учнів та батьків учнів (законних представників) мережа гуртків затверджується на початок кожного навчального року.

Розділ 6

Опис інструментарію оцінювання

Оцінювання результатів навчання учнів у закладі

Оцінювання результатів навчання учнів у закладі урегульовано такими документами:

- Законом України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);
- Порядком переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 №2 762 (із змінами), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369.

Оцінювання — це процес встановлення рівня навчальних досягнень учня/учениці в оволодінні змістом предмета відповідно до вимог чинних навчальних програм.

Підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання.

При виставленні **тематичної оцінки** враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому проведення окремої тематичної атестації при здійсненні відповідного оцінювання не передбачається.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок.

При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри.

При виставленні річної оцінки мають враховуватися:

- динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом року;
- важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту;
- рівень узагальнення й уміння застосовувати набуті протягом навчального року знання тощо.

Відповідно до чинних нормативних актів і семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню.

Коригування семестрової оцінки проводиться згідно з пунктом 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 6-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496.

Коригування річної оцінки проводиться згідно з пунктами 9-10 Порядку

переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (зі змінами), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369, річне оцінювання може коригуватись.

Система оцінювання

Вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень **учнів початкової школи.**

Результати оцінювання навчальних досягнень учнів визначено як **конфіденційну** інформацію, доступну лише для дитини та її батьків (або осіб, які їх замінюють). Оцінювання в початковій школі ґрунтується на врахуванні **рівня досягнень** учня/учениці, **а не ступеня його невдач.**

1-2 класи. Оцінювання особистісних надбань та об'єктивних результатів навчання учнів у 1-2 класах, здійснюється вербально, на суб'єкт-суб'єктних засадах, що передбачає активне залучення учнів до самоконтролю і самооцінювання (відповідно до наказу МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»).

3-4 класи. Навчальні досягнення учнів у 3-4 класах виражаються або вербальною оцінкою, або рівневою оцінкою за вибором закладу на підставі рішення педагогічної ради.

Важливу роль в оцінюванні відіграє рамка оцінювання результатів навчання, за якою воно здійснюється. Рамка оцінювання визначається вчителем (із поступовим залученням до цього процесу учнів) відповідно до кожного різновиду роботи та різновиду діяльності учнів з орієнтуванням на вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей учнів початкової школи, визначених Державним стандартом до другого циклу навчання, й очікуваних результатів, зазначених в освітній програмі закладу (відповідно до наказу МОН України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»).

Рамка оцінювання результатів навчання учнів початкової школи

Рівень результатів навчання	Характеристика рівня результатів навчання учня/учениці
-----------------------------------	--

Високий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивно-творчому рівні реалізації навчальної діяльності у змінених з певним ускладненням (стосовно типової) навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: • визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх та взаємопов'язані з ними об'єкти; • характеризує об'єкти, визначає їх спільні й відмінні ознаки, властивості; установлює причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами; класифікує об'єкти; • застосовує й комбінує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; • знаходить за власною ініціативою необхідну додаткову інформацію з доступних джерел, узагальнює її; оцінює достовірність інформації; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему, діаграму)/текстову; • прогнозує можливий результат, пропонує/випробовує різні способи виконання завдання; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань, і пропонує відповіді на них; підтримує дискусію щодо способів та результатів виконання завдань; співвідносить результати виконання завдань з припущеннями, робить висновок про досягнення результатів; обґрунтовує способи виконання завдань та їх результати; аналізує й оцінює їх, самостійно визначає раціональний спосіб/способи подолання виявленого утруднення, планує подальші навчальні дії.
Достатній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на продуктивному рівні реалізації навчальної діяльності в аналогічних з типовим навчальних ситуаціях та за допомогою таких навчальних дій: • визначає самостійно об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; • називає самостійно істотні ознаки об'єктів, визначає спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів; угрупує об'єкти; установлює причинно-наслідкові зв'язки між об'єктами; • застосовує для досягнення результатів завдань набуті складники компетентностей; • знаходить за власною ініціативою необхідну інформацію; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю, схему)/текстову; • пояснює спосіб/способи виконання навчальних дій; дотримується послідовності пояснення; за потреби ставить запитання, що стосуються об'єктів завдань; ілюструє розуміння прикладами; контролює дотримання алгоритму дій, перевіряє результати виконання завдань можливими способами, робить висновок про досягнення результатів; визначає утруднення/помилки, знаходить спосіб подолання виявленого утруднення за наданими орієнтирами, самостійно виправляє помилки.

Середній	Учень/учениця виконує навчальні завдання на репродуктивному рівні реалізації навчальної діяльності у типових навчальних ситуаціях за допомогою таких навчальних дій: • визначає об'єкти, про які йдеться в завданнях, називає їх; для досягнення результату потребує уточнень завдання; • називає істотні ознаки об'єктів, установлює спільні й відмінні ознаки, властивості об'єктів, угруповує об'єкти відповідно до умови за наданими орієнтирами/уточненнями в процесі діалогу з учителем/однокласниками; • відтворює навчальні дії за алгоритмом/схемою, водночас потребує роз'яснень для досягнення результату; • знаходить інформацію у запропонованих джерелах; перетворює почуту/побачену/прочитану інформацію у графічну (малюнок, таблицю)/текстову за зразками/за допомогою вчителя; • коментує навчальні дії короткими реченнями з опорою на орієнтири (пам'ятку, зразок тощо); наводить приклади; перевіряє спосіб і результати виконання завдань за зразком, констатує правильність/неправильність результату; визначає утруднення/помилки, долає виявлене утруднення/виправляє помилки з допомогою вчителя/однокласників.
Початковий	Учень/учениця виконує навчальні завдання на рівні копіювання зразків після детального кількарядового їх пояснення учителем за допомогою таких навчальних дій: • розпізнає і називає об'єкти, про які йдеться в завданнях, за наданими орієнтирами; • називає окремі ознаки об'єктів; • відтворює окремі операції навчальних дій для досягнення результату, зокрема копіює зразок; • знаходить інформацію у запропонованому джерелі за наданим орієнтиром (малюнком, ключовим словом, порядковим номером речення тощо); відтворює частини почутої/побаченої/прочитаної інформації усно/за допомогою малюнка; • коментує окремі операції короткими репліками на основі пропонуваного запиту; співвідносить результати виконання завдання із зразком; констатує за підказкою правильність/неправильність результату.

Вимоги до очікуваних результатів навчання та компетентностей учнів початкової освіти використовуються для:

- організації постійного спостереження за навчальним поступом;
- обговорення навчального поступу з батьками або особами, що їх замінюють;

- формувального (поточного) та завершального (підсумкового) оцінювання.

Формувальне оцінювання розпочинається з перших днів навчання у закладі освіти і триває постійно. Формувальне оцінювання спрямовують на з'ясування індивідуальних проблем в опануванні учнем програмовим матеріалом та запобігання утруднень на подальших етапах навчання. Задля цього учителю пропонується здійснювати постійне спостереження за динамікою розвитку особистісних якостей учня/учениці, рівня сформованості у нього певних навчальних дій, що співвідносяться з очікуваними результатами, сприяє формуванню впевненості щодо власних можливостей та навичок учіння. За потреби коригує навчальний поступ учня/учениці.

Формувальне оцінювання здійснюється в психологічно комфортних умовах, що передбачають рівноправний діалог між учнем/ученицею та вчителем. Оцінювальну діяльність, зазвичай, розпочинають із самооцінювання учнем/ученицею власної роботи (або взаємооцінювання результатів навчання учнями) і завершують оцінюванням результату учителем.

Алгоритм діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання

1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей. Учитель спільно з учнями розробляє й обговорює цілі уроку (заняття). Ціль має бути вимірною, щоб через оцінювання була можливість з'ясувати, на якому рівні вона досягнута.

2. Визначення разом з учнями критеріїв оцінювання. Обговорення з учнями критеріїв оцінювання робить оцінювальну діяльність прозорою і зрозумілою та сприяє формуванню позитивного ставлення до неї. Під час добору критеріїв оцінювання для кожного конкретного навчального завдання/системи навчальних завдань слід враховувати, що критерії - це набір якісних характеристик результату навчання, які використовують для формулювання оцінювального судження щодо нього.

3. Формування суб'єктної позиції учнів у процесі оцінювання. Для організації самооцінювання і взаємооцінювання використовуються різноманітні інструменти зворотного зв'язку. Важливо не протиставляти дітей одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень дитини. Труднощі у навчанні обговорюються з учнем індивідуально, аби не створювати ситуацію колективної зневаги до дитини. Під час взаємооцінювання доцільно формувати вміння коректно висловлювати думку про результат роботи однокласника, ділитись досвідом щодо його покращення. Це сприяє розвитку критичного мислення,

формуванню адекватного ставлення до зауважень, рекомендацій, зміцнює товариськість та відчуття значущості кожного в колективі.

4. Створення умов для формування умінь учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності спрямовується учнів на спостереження своїх дій та дій однокласників, осмислення своїх суджень, дій, учинків з огляду на їх відповідність меті діяльності й визначення кроків подальшого навчання з метою покращення результатів.

5. Корегування спільно з учнями підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання. Корекція виконаної роботи- один із важливих елементів процесу поетапного формування навчальних дій. Учитель може привернути увагу школяра на алгоритм виконання завдання, зразок, на основі якого виконувалося завдання, поставити орієнтувальне запитання тощо. Вибір інструментів корекції здійснюють з урахуванням психологічних особливостей дитини та рівня опанування нею навчального матеріалу. Під час корекції надавати перевагу індивідуальній роботі.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та/або якості освіти проводиться державна підсумкова атестація здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку.

З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування можуть проводитися моніторингові дослідження навчальних досягнень на національному, обласному, районному, шкільному рівнях, а також на рівні окремих класів. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

Підставою для зарахування учнів до 5 класу є свідоцтво досягнень учня.

Отже, відповідно до рішення педагогічної ради закладу, результати оцінювання особистісних надбань учнів 1-4 класів виражати вербальною оцінкою, об'єктивних результатів навчання у 1-2 класах-вербальною оцінкою, у 3-4 класах-рівневою оцінкою.

Ураховуючи, що кожен учень/кожна учениця мають певні обдарування до хоча б одного виду навчальної діяльності, за підсумками навчального року рекомендовано нагороджувати учнів відзнаками (грамотами, дипломами тощо) за індивідуальні досягнення.

Вимоги до контролю та оцінювання навчальних досягнень **учнів основної та старшої школи.**

5-6 класи

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану.

Рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента приймає педагогічна рада закладу.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації.

Оцінювання результатів навчання учнів закладу зорієнтовано на ключові компетентності і наскрізні вміння та вимоги до обов'язкових результатів навчання у відповідній освітній галузі, визначені Державним стандартом.

Встановлення відповідності між вимогами до результатів навчання учнів, визначеними Державним стандартом, та показниками їх вимірювання здійснюється відповідно до системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів, визначених Міністерством освіти і науки України.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є: поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання та державна підсумкова атестація.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображаються у свідоцтві досягнень, що видається учневі щороку. Поточне та підсумкове оцінювання результатів навчання учнів здійснюють відповідно до вимог модельних навчальних програм із застосуванням таких основних форм та способів:

- усної (зокрема шляхом індивідуального, групового та фронтального опитування);
- письмової, у тому числі графічної (зокрема шляхом виконання діагностичних, самостійних та контрольних робіт, тестування, організації роботи з тестами, діаграмами, таблицями, графіками, схемами, контурними картами тощо);
- цифрової (зокрема шляхом тестування в електронному форматі);
- практичної (зокрема організації виконання різних видів експериментальних досліджень та навчальних проєктів, виготовлення виробів, роботи з біологічними об'єктами, хімічними речовинами тощо).

У рамках академічної свободи педагогічні працівники закладу здійснюють вибір форм, змісту та способу оцінювання залежно від дидактичної мети.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, що проводяться закладом, є формувальне, поточне та підсумкове: тематичне, семестрове, річне.

Заклад освіти має право на свободу вибору форм, змісту та способів оцінювання за рішенням педагогічної ради.

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання

Формувальне (поточне формувальне) оцінювання, окрім рівневого або бального може здійснюватися у формі самооцінювання, взаємооцінювання учнів, оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо).

Основною ланкою в системі контролю у закладі освіти є поточний контроль, що проводиться систематично з метою встановлення рівнів опанування навчального матеріалу та здійснення корегування щодо застосовуваних технологій навчання. Основна функція поточного контролю – навчальна.

У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у таблиці.

ОРІЄНТОВ НИЙ ПЕРЕЛІК

ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підібрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожної групи є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у запропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину– це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?

11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають.
----	------------------	---

		Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоdnішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
17	Перевірка неправильно о розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою

22	Підсумок або питання	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох
----	----------------------	--

	на картках	сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку. (Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ПІЗПІ)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семинар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію_____і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію_____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо_____» (наприклад, помахати рукою)

32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами

		«Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____ ? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____ ? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____ ? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____ ? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____ ? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння

40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на
----	------------------------	--

		дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження
43	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).» повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся
44	3-2-1	Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)
45	Трихвилинна пауза	Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень. Я змінив(ла) ставлення до.... Я більше дізнався(лася) про... Мене здивувало... Я почувався(лася)...
46	Є питання, в кого є відповідь?	Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну

Підсумкове оцінювання

- **тематичне**

Тематичне оцінювання здійснюється на основі поточного оцінювання із урахуванням проведених діагностичних (контрольних) робіт, або без проведення

подібних робіт залежно від специфіки навчального предмета. Під час виставлення тематичного бала результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються.

- **семестрове оцінювання**

Семестрове оцінювання може здійснюватися за результатами контролю груп загальних результатів відображених у Свідоцтві досягнень. Семестровий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в обсязі навчальних тем, розділів і підтвердження результатів поточних оцінок, отриманих учнями раніше. Завдання для проведення семестрового контролю складаються на основі програми, охоплюють найбільш актуальні розділи й теми вивченого матеріалу, розробляються вчителем з урахуванням рівня навченості учнів, що дає змогу реалізувати диференційований підхід до навчання. Семестровий контроль може бути комплексним, проводитись у формі тестування тощо.

Фіксація записів тематичного та семестрового оцінювання проводиться в окремій колонці без дати. Оцінка за семестр ставиться за результатами тематичного оцінювання та контролю груп загальних результатів.

Залежно від специфіки навчального предмета та кількості годин, передбачених навчальним планом на його вивчення (одногодинні курси) контроль групи результатів може проводитись упродовж навчального року.

Вчитель може змістити акценти на результати опанування більш важливих тем, попередивши про це учнів на початку семестру.

- **річне оцінювання**

Річне оцінювання здійснюється на підставі загальної оцінки результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться.

Оцінювання зорієнтоване на очікувані групи результатів навчання, передбачені навчальною програмою з відповідного предмета або курсу.

Якщо рівень результатів навчання учня (учениці) визначити неможливо з якихось причин, у класному журналі та свідоцтві досягнень, таблиці навчальних досягнень роблять запис «не атестований(а) (н/а)».

**Критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів,
які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту
базової середньої освіти**

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення

	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

Семестрове та підсумкове (річне) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

За рішенням педагогічної ради (за потреби) заклад освіти може визначити адаптаційний період впродовж якого не здійснюється поточне та тематичне оцінювання.

7-9 класи

Рівні знань здобувачів освіти закладу визначаються на основі Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 № 329.

Відповідно до чинного законодавства України обов'язковому оцінюванню підлягають навчальні результати учнів із предметів інваріантної складової навчального плану навчального закладу.

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 12-бальною шкалою (відповідно до наказу від 21.08.2013 № 1222 «Про затвердження орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти» (із змінами)).

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: початковий, середній, достатній, високий.

Оцінювання здійснюється у процесі повсякденного вивчення результатів навчальної роботи учнів, а також за результатами перевірки навчальних досягнень учнів: усної (індивідуальне, групове, фронтальне опитування), письмової (самостійна робота, контрольна робота, тематична контрольна робота, тестування, та ін.).

10-11 класи

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 12-бальною системою (шкалою) і його результати позначаються цифрами від 1 до 12 (відповідно до наказу МОН України від 13.04.2011 р. № 329 «Про затвердження критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (10-11 класи)»).

Обов'язковому оцінюванню підлягають навчальні досягнення учнів з предметів інваріантної складової навчального плану закладу.

Об'єктом оцінювання в системі загальної середньої освіти є результати повсякденної навчальної роботи учнів на уроках і вдома.

Оцінювання здійснюється на основі результатів таких видів перевірки:

- усної (індивідуальне, групове та фронтальне опитування);
- письмової (самостійні та контрольні роботи, тестування);
- графічної (робота з діаграмами, графіками, схемами, контурними картами);
- практичної (виконання різних видів експериментальних досліджень і навчальних проектів, робота з біологічними об'єктами, виготовлення виробів).

У системі оцінювання розрізняють 4 (чотири) **рівні навчальних досягнень учнів:**

- **перший рівень — початковий (1-3 бали).** Відповідь учня фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення;
- **другий рівень – середній (4-6 балів).** Учень відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності;
- **третій рівень — достатній (7-9 балів).** Учень знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням). Відповідь учня правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень;
- **четвертий рівень – високий (10-12 балів).** Знання учня є глибокими, міцними, системними; учень вміє застосовувати їх для виконання творчих завдань, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища і факти, виявляти й відстоювати особисту позицію.

Кожний наступний рівень вимог включає в себе вимоги до попереднього та додає нові.

У випадку невідповідності навчальних досягнень учня рівням системи оцінювання робиться позначка «не атестований».

При визначенні рівня навчальних досягнень учнів враховуються:

- характеристики відповіді: правильність, логічність, обґрунтованість, цілісність;
- якість знань;
- сформованість загальнонавчальних та предметних умінь і навичок;
- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, класифікувати, узагальнювати, робити висновки тощо;
- вміння виявляти проблеми та розв'язувати їх, формулювати гіпотези;
- самостійність оцінних суджень.

Критерії дають змогу здійснювати оцінювання навчальних досягнень учнів у 12-бальній системі оцінювання:

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів основної й старшої школи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
I. Початковий	1	Учні розрізняють об'єкти вивчення
	2	Учні відтворюють незначну частину навчального матеріалу, мають нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учні відтворюють частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконують елементарні завдання
II. Середній	4	Учні з допомогою вчителя відтворюють основний навчальний матеріал, можуть повторити за зразком певну операцію, дію
	5	Учні відтворюють основний навчальний матеріал, здатні з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило
	6	Учні виявляють знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповіді їх правильні, але недостатньо осмислені. Вміють застосовувати знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учні правильно відтворюють навчальний матеріал, знають основоположні теорії і факти, вміють наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролюють власні навчальні дії
	8	Знання учнів є достатніми. Учні застосовують вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагаються аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролюють власну діяльність. Відповіді їх логічні, хоч і мають неточності
	9	Учні добре володіють вивченим матеріалом, застосовують знання в стандартних ситуаціях, уміють аналізувати й

		систематизувати інформацію, використовують загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учні мають повні, глибокі знання, здатні використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення
	11	Учні мають гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовують їх у різних ситуаціях, уміють знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми
	12	Учні мають системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовують їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміють самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення

Оцінювання навчальних досягнень **дітей із особливими освітніми потребами** здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства України.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, що розробляється на основі висновку фахівців інклюзивно-ресурсного центру, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.

Добір форм оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють індивідуально з обов'язковим урахуванням їх можливостей функціонування, життєдіяльності та здоров'я.

При оцінюванні рівня сформованості предметних компетентностей учнів з особливими освітніми потребами вилучають ті складові (знання, вміння, види діяльності та інше), опанування якими є утрудненим або неможливим для учня з огляду на труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Державна підсумкова атестація

Державна підсумкова атестація осіб, які здобувають загальну середню освіту в закладі, відбувається відповідно до наказу МОН України від 07.12.2018 № 1369 «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації» (із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти і науки України № 221 від 18.02.2019, № 246 від 19.02.2020).

Нагородження здобувачів освіти за підсумками навчального року

Учні 5-8 та 10 класів, які мають високі досягнення (10-12 балів) з усіх предметів за відповідний навчальний рік мають право бути нагородженими Похвальним листом «За високі досягнення у навчанні» (згідно пункту 1 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 115 від 07.02.2012).

Особам, які закінчили 9 клас основної школи з навчальними досягненнями високого рівня (10, 11, 12 балів) за семестри, рік та державну підсумкову атестацію, видається свідоцтво про базову загальну середню освіту з відзнакою (згідно Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання (наказ МОН від 14.07.2015 № 762) (зі змінами).

Учні 11 класу, які досягли особливих успіхів у вивченні одного чи декількох предметів (не менше як 12 балів) мають право бути нагородженими Похвальною грамотою «За особливі досягнення у вивченні окремих предметів (згідно пункту 2 в редакції Наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту № 115 від 07.02.2012).

Випускники навчального закладу, які за період навчання у старшій школі досягли високих успіхів у навчанні та за результатами семестрового, річного оцінювання і державної підсумкової атестації мають досягнення у навчанні 10-12 балів з предметів навчального плану (крім осіб, які навчаються за екстернатною формою навчання) мають право бути нагородженими Золотою медаллю (згідно Положення про золоту медаль «За високі досягнення у навчанні» та срібну медаль «За досягнення у навчанні», затверджений Наказом МОН України № 306 від 17.03.15 року).

Срібною медаллю нагороджуються випускники навчальних закладів, які за період навчання у старшій школі досягли високих успіхів у навчанні та за результатами семестрового, річного оцінювання та державної підсумкової атестації мають досягнення у навчанні 10-12 балів та достатній рівень (не нижче 9 балів) не більше ніж з двох предметів навчального плану (згідно Положення про золоту медаль «За високі досягнення у навчанні» та срібну медаль «За досягнення у навчанні», затверджений Наказом МОН України № 306 від 17.03.15 року).

Розділ 7

Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Згідно Закону України «Про освіту», який визначає якість освіти як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг», у ліцеї сформовано внутрішню систему забезпечення якості освіти, складовими якої є наступні компоненти:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять (надання освітніх послуг);
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;

- контроль за виконанням навчальних планів та Освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Напрями контролю для визначення показників якості освіти, реалізації освітньої програми є:

- контроль за виконанням вимог нормативно-правових актів у галузі освіти;
- контроль за організацією освітнього процесу;
- контроль за виконанням навчальних планів і програм;
- контроль за виконанням режиму навчальних занять і відвідуваністю учнів;
- контроль за результатами навчальних і творчих досягнень учнів;
- контроль за методичною роботою.

Об'єкти контролю:

- дотримання вимог Державного стандарту загальної середньої освіти;
- виконання навчальних планів і програм, формування предметних компетентностей учнів;
- якість і ефективність роботи педагогічного колективу;
- система оцінювання навчальних досягнень учнів;
- дотримання вимог щодо санітарно-гігієнічних норм, вимог техніки безпеки;
- дотримання академічної доброчесності педагогічними працівниками, учнями;
- забезпечення прав учнів на захист від будь-яких форм фізичного або психічного насилля (запобігання та протидія булінгу), запобігання формуванню у них шкідливих звичок;
- організація харчування і медичного обслуговування.

Процедури контролю (методи збору інформації):

- моніторинг навчальних досягнень здобувачів освіти (контроль системи оцінювання навчальних досягнень учнів, контроль підсумкового оцінювання учнів; проведення контрольних робіт, контроль ведення учнями зошитів, щоденників);
- моніторинг педагогічної діяльності (спостереження за проведенням навчальних занять, відвідування уроків, вивчення навчальної документації вчителів);
- опитування (анкетування) учасників освітнього процесу (учителів, учнів, батьків);

- контроль за освітнім середовищем (санітарно-гігієнічні умови, стан забезпечення навчальних приміщень, безпека спортивних та ігрових майданчиків, робота їдальні та буфету, вплив середовища на навчальну діяльність, огляд інформаційно-методичного забезпечення).

Періодичність контролю.

Щорічно здійснюється комплексне вивчення динаміки навчальних досягнень учнів, самооцінювання системи забезпечення якості освіти за визначеними напрямками контролю.

Періодично, відповідно до перспективного плану, проводиться вивчення стану викладання предметів.

Оцінювання освітнього середовища здійснюється впродовж I семестру навчального року. Динаміка окремих процесів, зокрема реалізація окремих положень стратегії розвитку ліцею, може прослідковуватись впродовж довшого циклу.

Підсумки моніторингу проводяться два рази на рік (за підсумками семестру, навчального року). Підсумки моніторингу можуть обговорюватися на засіданнях педагогічної ради, нарадах при директорові, оперативних нарадах, на засіданнях методичної ради ліцею.

За результатами моніторингу розробляються рекомендації, приймаються управлінські рішення, видається наказ, оформляються аналітична довідка, здійснюється планування і прогнозування розвитку закладу.

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради
ВИСОКОПІЛЬСЬКОГО ЛІЦЕЮ
ВАЛКІВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
БОГОДУХІВСЬКОГО РАЙОНУ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

_____ року № _____